

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 605/2012-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. decembra 2012 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. S. K., V., zastúpenej advokátom JUDr. S. P., Advokátska kancelária, N., vo veci namietaného porušenia jej základného práva nebyť odňatá zákonnému sudcovi zaručeného čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 13 P 245/2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. S. K. odmieta pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. novembra 2012 doručená sťažnosť Ing. S. K., V. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva nebyť odňatá zákonnému sudcovi zaručeného čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústavy“) postupom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 P 245/2012.

Sťažovateľka predniesla v sťažnosti v chronologickom slede informatívny prehľad priebehu konania, z ktorého vyplýva, že 9. marca 2009 podala „na OS Partizánske, ako súd, ktorý sa stal miestne príslušným na konanie v nižšie uvedenej veci po zmene bydliska mal. dieťaťa, návrh na začatie konania vo veci úpravy práv a povinností k mal. N. K. (dieťa rodičov Ing. S. K. a JUDr. R. K.)“. V ďalšom priebehu konania o veci došlo k jej viacnásobnému postupovaniu medzi Okresným súdom Partizánske a okresným súdom. Sťažovateľka ďalej uvádza, že „dňa 24.10.2012... obdržala predvolanie na pojednávanie OS Nitra v predmetnej veci na deň 23.11.2012 o 9.00 hod. Z uvedeného predvolania sťažovateľka zistila, že vec je na OS Nitra vedená v oddelení 13 P pod č. k. 13/P/245/2012 a vec prejednávajúcou sudkyňou je Mgr. M. S.

Vyššie uvedená skutočnosť – vedenie veci v oddelení 13 P nasvedčuje na okolnosť, že po napadnutí predmetnej veci na OS Nitra bola v súlade s rozvrhom práce náhodným výberom... pridelená sťažovateľka do oddelenia 13 P sudkyňi Mgr. Z. B. Napriek tejto skutočnosti je však vec prejednávajúcou sudkyňou Mgr. M. S., čo sťažovateľka považuje za nezákonnosť a odňatie osoby sťažovateľky zákonnému sudcovi.“

Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd jej sťažnosť prijal na ďalšie konanie a aby vo veci nálezom takto rozhodol:

„Základné právo Ing. S. K. podľa 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky bolo porušené odňatím veci vedenej na OS Nitra pod č. k. 13/P/245/2012 zákonnej sudkyňi Mgr. Z. B.

Ing. S. K. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia presne vyčísleného v rozhodnutí Ústavného súdu na účet advokáta JUDr. S. P.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovení § 20, § 50 a § 53 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd posudzujúc sťažnosť podľa jej obsahu dospel k záveru, že bola vzhľadom na princíp subsidiarity podaná predčasne.

Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné sudy, ktoré v občianskom súdnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05). Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že okresný súd v sťažovateľkou označenom konaní dosiaľ meritórne nerozhodol. V konaní, ktoré je v súčasnosti vedené na okresnom súde, má sťažovateľka možnosť uplatniť svoje procesné práva vrátane námietky, že prerokovávaná vec bola odňatá zákonnému sudcovi, čo predstavuje závažné procesné pochybenie. Po skončení prvostupňovej fázy žalovaného konania sa sťažovateľka môže na podklade prednesenej argumentácie domáhať ochrany základného práva zaručeného čl. 48 ods. 1 ústavy v odvolacom konaní a prípadne aj v konaní dovolacom.

V tomto štádiu konania nemôže ústavný súd vstupovať do jurisdikcie všeobecných súdov a riešiť otázku, či v tejto veci rozhodoval zákonný sudca, navyše ak sťažovateľka neuviedla žiadne skutočnosti, či využila najprv námietku smerujúcu k nezákonnému sudcovi na okresnom súde.

Podľa doterajšej judikatúry o práve na zákonného sudcu (napr. IV. ÚS 26/04, IV. ÚS 161/08, II. ÚS 136/08) ak vo veci rozhodoval nezákonný sudca, účastník sa môže za splnenia zákonných predpokladov brániť proti porušeniu tohto jeho práva podaním odvolania, resp. dovolania. Z uvedeného dôvodu princíp subsidiarity bráni ústavnému súdu preskúmať namietané porušenie základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy. Preto bolo potrebné sťažnosť pri predbežnom prerokovaní odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. decembra 2012